

دوغرو نظره گلمه ين ۱۵-۱۰ نفره ده چاتديرلار. يوخسولوق ايسه، ايسمعلی گوروپونون اوغرولوغا اوز گتيرمکلرينين اصلى سببى سؤيله نير.

ساغالانلارين دئديينه گؤره، ايسمعلی گوروپو تکجه اونلارين کندلريله ايشلری اولماميشدير. نييه کی اونلار ساغالانلاردا دن حئساب آپاراميشلار! حتى بير دؤنه ايسمعلينی بو کندين آغ ساققالارينين بيرينين ائوينه گتيريب، ساغالان مال- حئيوانيلا ايشلرينين اولماماسينين گرکلی اولدوغونو وورغولاميشلار. هر حالدا، ايسمعلی گوروپونون نه موددت غارت ائتمه يه مشغول اولدوقلاری بللی دئييل. آنجاق، اونلارين ايشلرينين توکنديبی يئر ائله بو قانلی آغیل اولموشدور.

ايسمعلی گوروپونون هانسی ايل ايله هانسی آيدا داغيلماسی حاقدان بيلگيلر الدهه ائتمک اوچون، تيلفونلا نئچه نفر ياشلی ساغالانيلار دانيشيلميشدير. اونلاردا اؤز خاطيره لرینی بو قونودا سؤيله ميشلر. حاجی محمدعلی دلیری (۱۳۱۱ دوغوملو) دئييب، او گون، آذربايجان دموکرات فيرقه سی دؤنميندن (۱۳۲۵) سونراکی ايللر و کرلايی ابوطاليبين ساغالاندان تبريزه کؤچمه سيندن (۱۳۳۰ اون ايلليين ايلک ياريسی) قاباق اولموشدور. رحمتليکلر اوروجعلی ريحانی (۱۳۱۸ دوغوملو) ايله حسين دهاتی (۱۳۲۰ دوغوملو) هره سی بير جوره، حاجی محمدعلی دئدييني اونايلاميشلار. رحمتليک ميرزا آقا عباسی (۱۳۰۶ دوغوملو) کرلايی ابوطاليبين او ايللری کندده اولماسيني تايد ائتميشدير. اونلاريندا او چاغدا خرمن دؤيمه ايشينه مشغول اولدوقلارینی و اولايين خرمن واختيندا اولدوغونو دئتميشدير. حاجی نصراله قدرتی (۱۳۲۲ دوغوملو)، اونون او چاغدا اون ياش حودودوندا اولدوغونو دئيبدير. حاجی نصراله سؤيله ييب، او گون آشاغی آلوار يئرلری ياخينليغيندا اولراق، ائششه ييميزدن موغايات اولوردوم. آنجاق بؤيوکلر اوودومه درمه يه دوموک ايديلر، اوودومه بيچمه واختيدا يايين آخيرلاريندا اولار. حاجی ذیکر ائديب، بيز ايشله ريميزه مشغول اويدوق کی، ايکی آتلی، مين باشی (سرهنگ) شقایي ايله بير باشقاسی، بيزه دوغرو گلديلر. آغيلين يئرینی ايسه بيزدن سوروشدولار. من بير آز اونلارلا گئتديم، قانلی آغیل اوزاقدان گوروندوکده آغیلی اونلارلا گؤسترديم، سونرادا اوول يئریمه قايتتيم. اوچ اوول خاطيره دن، ايسمعلی گوروپونون آرادان گئتمه سی ۱۳۳۰ اون ايلليين اوول ايللری اولماسيني سونوج آلماق اولار. ايکی سون خاطيره دن ايسه، اولايين يايين آخیر آیی شهر يورده باش وئرمه سين نتيجه آلماق اولار.

يازيچی، قونودان آرتيقراق باش تاپماق و ايسمعلی گوروپونون اولاييلارينين دقيق زمانينی بللی ائتمک اوچون، تبريزين لاله مئيدانيندا اولان مرکزی بيتیک ائوينين آرشيونيه باش وورموشدور. تبريز گونده ليکلری ايشاره اولان تاريخلرده (۱۳۳۰ اون ايلليين اوول ايللری)، يايينلاميرديلار، يايينلاميشسايديلاردا بيتیک ائوينين آرشيونيه يوخ ايديلار. چاره سيزجه، باشکند تهراندا اولکه سطحينده چاپ اولان اطلاعات گونده ليپينين باشقا شهرلر بؤلومو آختاريلميشدير. آنجاق، تاسوفله قونويا گوره بير ذاد اله گلمه ميشدير.

دانشیلمیش ساغالانلارین دئدیکلرینه گۆره، ایسمعلی گوروپونون آرادان گئتمه سی بیر گئجه گوندوز چکمشیدیر. بیر گون سحر باشی، گوروپ سردری یاخینینداکی شیخ حسن کندینه اوغرولوغا گئدیر. او حینده، سردری قارقولو (پاسگاهی) پولیسلی بو ایشدن خبر تاپیرلار. اوغرولاری قاچیردی، قووالایرلار.

یئتنه کلی تیر آتانلاردان اولوشان ایسمعلی توفنگچیلری ایسه، قانلی آغیلا پناه گتیریب، اورادا سنگر توتورلار. ایک طرف آراسیندا آتیشمالار باش توتوب، سسلری چؤلره دوشور. سونرا آغیل، پولیس گوجلری و شایدده بعضی اوردودان قاتیلان کۆمکچیلرین موحاصیره سینه دوشور. او چاغدا موحاصیره ائدن سیلاحلیلار، تۆکولوب گلن گوروپ الیندن بئزن جماعتی، آتیشما یئرینه چوخ یاخینلاشماغا قویمورلار. ائله بیل بو دورومدادا، تبریزه یادا او یانداکی باشقا بیر یئره ایسمعلی گوروپونون موحاصیره ده اولدوقلاری خبرینی چاندیریب، تانگ گۆندرمکلرینی ایسته ییرلر. بلکه ایسته بیرمیشلر، چوخ زیان وئرمه دن، تانگین توپونو ایسمعلی ایله گوروپونون باشینا تۆکوب اونلاری آرادان آپارسینلار یادا تسلیم اولماغا مجبور ائتسینلر. هر حالدا، بیر موددت سونرا سردری قارقولونون باشچیسى مین باشی شقایى اورا یئتیشیر. مین باشی، قورخماز جاسینا و ایسمعلینین تهدید ائتمه سینه باخمایاراق آغیلا دوغرو یوگورور، آما اوغرولار اونو ووروب اۆلدورلر. بعضیلری دئییر، شقایى دان علاوه اونون یاردیمجیسیدا حمله ده اؤلموشدور. حتی حاجی محمدعلی دلیری یاردیمجینین آدینادا بیلیرمیش، آنجاق اونودموشدور. بئله جه، ایکى روتبه لى اؤلومو بو اولایدا دوغرو نظره گلیر.

دیده، گئجه قارانلیغی گلیب چاتیر. قارانلیقدا، گۆزله نیلزمزدن بیردن بیره، ایسمعلی آغیلدان ائشییبه گلیر. قاباغا گله رک، اؤزونو دؤولت آداملارینا تسلیم ائدیر. گوروپون باشقا اویه لری آما، هله آغیلدا پناه تاپیرلار. گئجه دن بیر موددت گئچمیش ایکن، آغیلدان توفنگ سسلری ائشیدیلیر. باشقا بیر سحر یئتیشدیکده ایسه، مامورلار گئدیپ آغیلی سوراقلایرلار، آنجاق اوغرولاردان هئچ خبر تاپماییرلار!! ائله بیل، بؤلگه نی یاخشی تانیان موحاصیره ده کی اوغرولار، گئجه قاچیب گئتمیشلر! قونونو گلیب باشچیلاری ایسمعلیدن سوروشورلار. گئجه توفنگ سسی گلنده قاچیب گئدیبلر دئییه، ایسمعلی یانیتلایر.

او گون، تبریز طرفیندن یوللانمیش تانگ، آغیلین یاخینلارینا کیمی گلیمشیدیر. آنجاق بیر توپ آتامدان قایتمیشدیر. ایسمعلینی تبریزه آپاریرلار. حودودا بیر آی سونرادا گولستان باغیندا آسیرلار. دئییرلر، ایسمعلی گوروپونون قاچانلاری اورمیه و باشقا یئرله گئدیپ، یئنی کیملیک بلگه لری آلاق یئنی یاشاییش باشلامیشلار.

دئمه لی بیک، ایسمعلی گوروپونون اویه سی اولان ساغالانلی حسن، تعریفله نن گوروپ آرادان گئدن گونده، قانلی آغیلدا اولمامیشدیر. اوندان قابق اؤلموشدور. دئییرلر، حسن چوخ چوخ گوجلو بیر گنج ایمیش و

ساغالان ائله گنج آزاراق گۆرموشدور. او جوان، ايكي قوچو ايكي قولتوتوغونا آلاراق گوتوره بيليرميش! حسنين اۆلمه يى باره ده، ايكي روايت واردير. بعضيلري دئيير، گوروپ اويه لرینين بيريله گولشيب، اونو يئره چارپميشدير. طرف آنجاق يئنيلگييه قاتلانماييب، اويغون فورصتده حسنى داليدان وورموشدور. بعضلريده دئيير، ايسمعلی ايله سۆزلری چيخميش، او حسنى اۆلدورموشدور. اونون ياخينلاری دئيير، حسنين جنازه سی هئچ زامان اله گلمه ميشدير.

متنده آد آپاريلانلاردان باشقا، آشاغيدا كيلارداندا بيلگيلر آينميشدير:

ساغالانلی عيسى آسمانی، حسن قنبري، كريم منادی، غلامرضا جمالی نژاد، محمد بهروزی، سودمعلی ظريف و ميرقران علوی، آشاغی آلوارلی جعفر عبدالهی بهنام، قوم تپه لی احمد آيدین فر و سايره.

===

گيلخان

گيلخان اسکی بير شهر ايميش. گيلخان آدی بورا کیمی گئچن سکگيز يوز ايلين (ائلخانيلر دن سونرا) تاريخی قايناقلاريندا گورونمه ييب و هئچ اولمازسا بير شهر اولاراق ائلخانيلاردان اۆنجه آرادان گئتميش اولاجاق. دئمک، گيلخان مدنیتی اسکی ايميش. گيلخان يئرلريندن اشکانيلر امپراتورلوقو دؤنمينه عاييد قديمی قالينتيلار تاپيليلار و گيلخان آلانينين آنورمال بير گئنيشليک اولدوغونا گۆره، اورانين اشکانيلر ماراقلانان و اونلارين اؤنملی بير شهری اولاجاغی احتيمالی ايره لی سورولوبدور. گيلخان يئرلرينده، باشقا قديم چاغلاردان قالميش اثرلرده تاپيلا بيلر.

بؤيوک گيلخان شهريندن قالميش يئرلر، ساغالان (سهلان)، آشاغی آلوار، يوخاری مایان، آشاغی مایان و نادارلی (نظرلو) کندلری آراسيندا بؤلونوبدور.

اسکی گيلخان شهری آدی بير فارسجا مقاله يازيب، تهراندا خداآفرين درگيسينين ۲۱۷ سايسيندا چاپ اولوبدور. اوسته کی سوزلرده اوندان آينميشدير. آد آپاريلان مقاله نينده لينکی بودور:

<https://www.khudafarin.ir/a/217>

تاسوفله، گيلخانا گۆره، بير سطيپرده رسمی يازی يوخدور! تاريخی اؤرت- باسدیر انديليلر.